

Dabas aizsardzības
pārvalde

Praktiskie dabas atjaunošanas piemēri – kas darīts DAP projektos un kas plānots tuvākajiem gadiem

04.12.2024.

Inga Hoņavko, Dabas aizsardzības pārvalde
Projektu vadītāja

inga.honavko@daba.gov.lv, 28607129

Finansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Dabas aizsardzības
pārvalde

1. Biotopu un sugu dzīvotņu projekta rezultāti;
2. Projektā «Purvu ekosistēmu atjaunošana ĪADT» plānotais;
3. Plānotais jaunajos projektos Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 2.2.3. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu" 2.2.3.3. pasākuma "Pasākumi bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai" trešās un ceturtais kārtas ietvaros

Dabas aizsardzības
pārvalde

Biotopu un sugu dzīvotņu projekta rezultāti

Projekta ieviešanas periods: 2021.g.februāris-2023.g.decembris-2024.g.oktobris

Ieviesējs: Dabas aizsardzības pārvalde (Vadošais partneris), partnerībā Latvijas valsts meži (ar praktiskajām darbībām) un vairāk kā 10 partneri bez finansējuma + zemju īpašnieki.

Budžets: EUR 3 529 411 (Kohēzijas fonds EUR 3 000 000, valsts budžets EUR 529 411)

Projekta info: <https://www.daba.gov.lv/lv/projekts/biotopu-un-sugu-dzivotnu-atjaunosana>

Projekta ziņojums (publiskā daļa ir bez pielikumiem):

<https://www.daba.gov.lv/lv/media/19674/download?attachment>

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

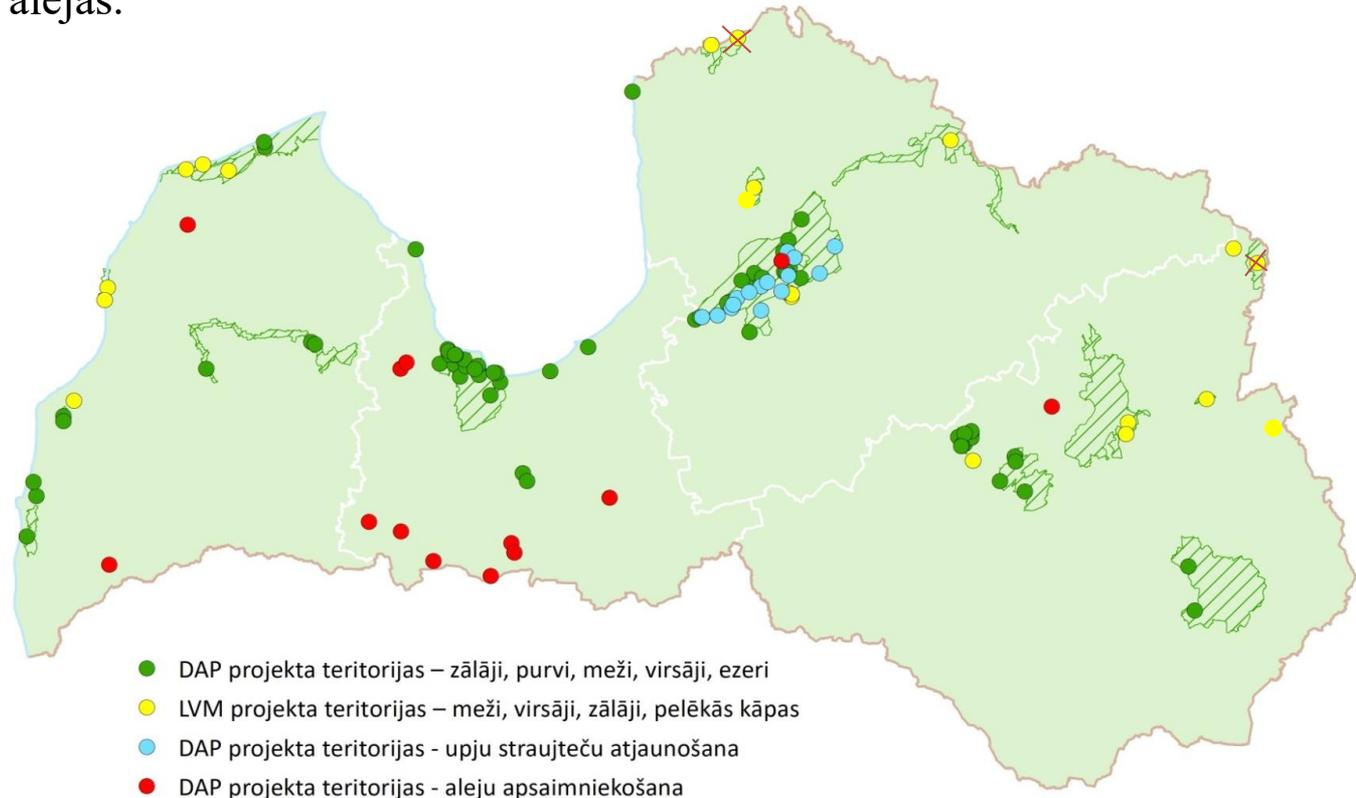
EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

Dabas aizsardzības
pārvalde

Sniegt ieguldījumu labvēlīga aizsardzības statusa uzlabošanā **8** ES nozīmes sugām un **20 (22)** ES nozīmes biotopiem, veicot atjaunošanas pasākumus **30** *Natura 2000* teritorijās, **1** mikroliegumā un **13** īpaši aizsargājamās alejās.

196
darbības
vietas

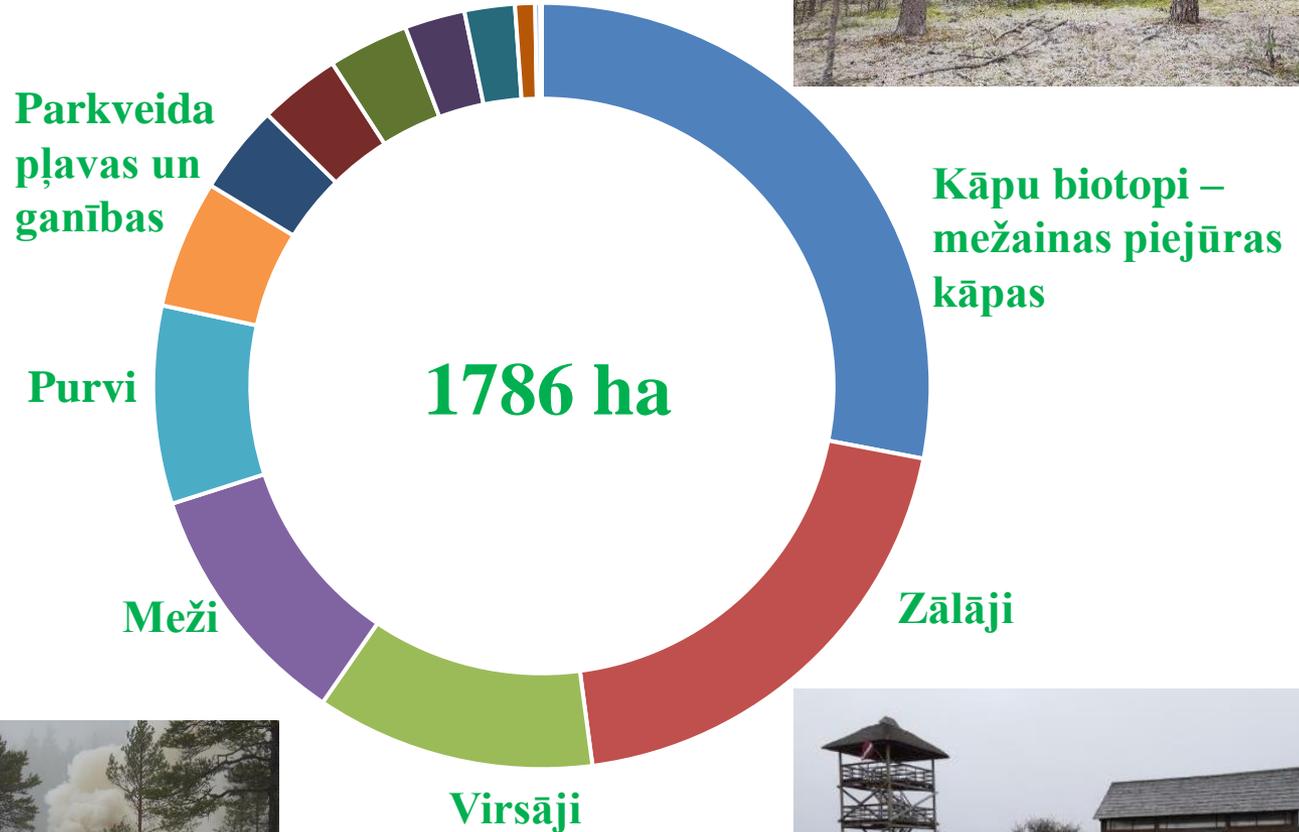

ES biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanas **tiešie pasākumi vismaz 1706 (1786) ha** platībā, nodrošinot, ka kopējā projekta īstenošanas rezultātā **labvēlīgi ietekmētā ES biotopu un sugu dzīvotņu kopplatība sasniedz vismaz 13 800 (16 439) ha.**

Dabas aizsardzības
pārvalde

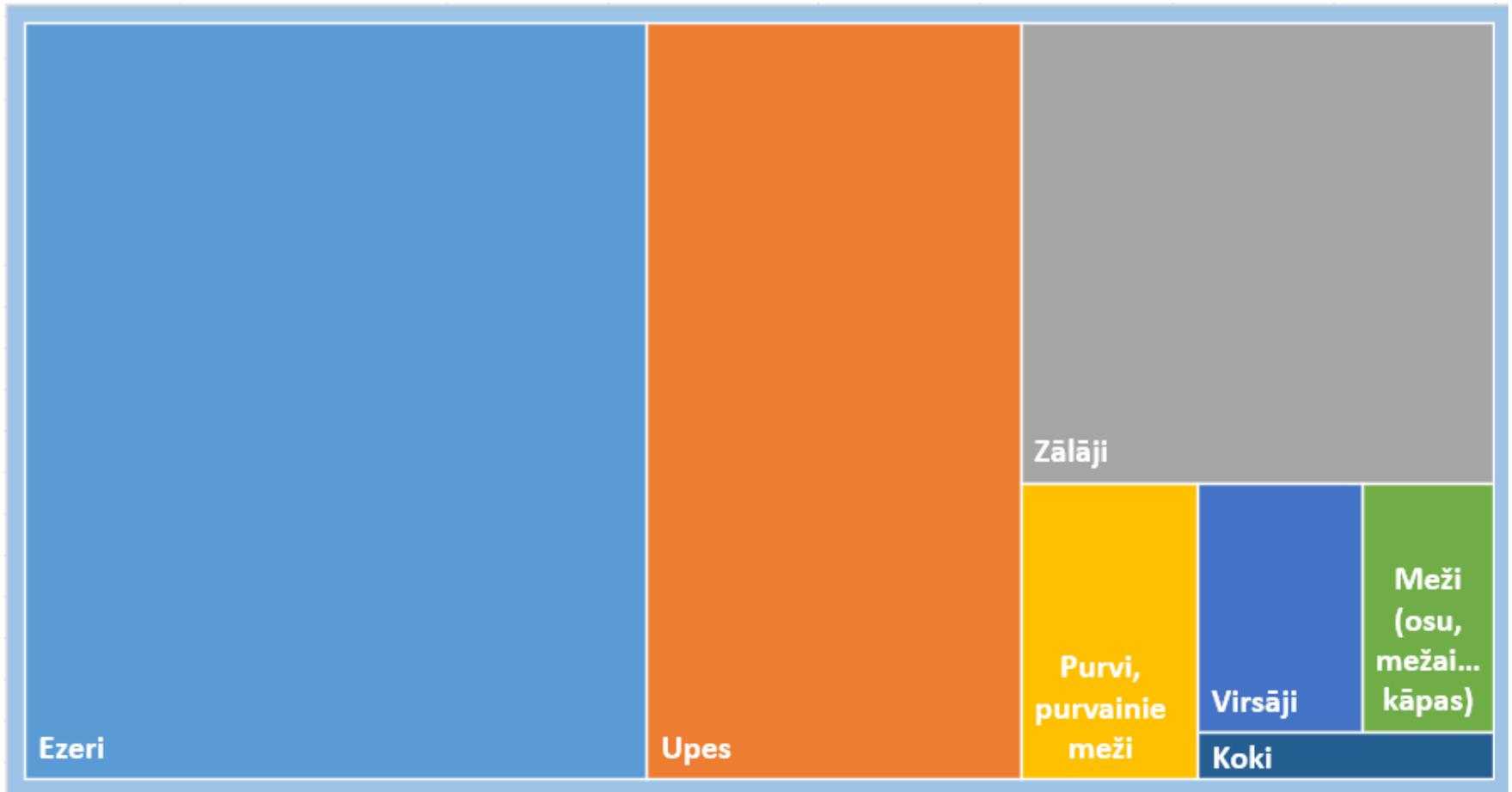
Kāpu biotopi – ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas; purvaini meži; saldūdeņi – upes, ezeri; kadiķu audzes zālājos; sugas – mednis *Tetrao urogallus*, lapkoku praulgrauzis *Osmoderma barnabita*, meža silpurene *Pulsatilla patens*, Sibīrijas mēlziede *Ligularia sibirica*

Dabas aizsardzības
pārvalde

Izmaksas uz 1 vienību

Dabas aizsardzības
pārvalde

Gūtās atziņas joprojām aktuālas kopš 2023.g.pavasara semināra:

1. Ne vienmēr mēs zinām par iespējamajām tehnoloģijām, tehnikas iespējām un neiespējām – jāparedz elastība darba procesā un jāmacās, jāmacās, jāmacās;
2. Tehnoloģiski sarežģītiem darbiem (ezeri, lagūnas, purvainas vietas utml.) darbiem nepieciešama detālāka izpēte jau plānošanas fāzē – jāparedz papildus laiks izpētei, iespējas izmaiņām, elastība izpildes laikos (tehnoloģiski iespējamajos laikos un termiņos!);
3. Ekspertu atzinumi un dabas aizsardzības plāni – kvalitāte, nosacījumu pamatotība (īpaši, ja ir stingrāki par normatīvajā regulējumā noteikto), «pilna cikla domāšana», ņemot vērā visus faktoros (darbam nepieciešamais laiks, laikapstākļi, ierobežojumi, piekļuves, riski, kur likt lieko biomasu īstermiņā, ilgtermiņā utt.), darbs komandā un redzēt teritoriju kopumā nevis tikai savas biotopu/ sugu grupas ietvaros, apzināties savas kompetences robežas (neesam inženieri!);

Dabas aizsardzības
pārvalde

Venta pirms un pēc darbiem

Dabas aizsardzības
pārvalde

Purvu ekosistēmu atjaunošana ĪADT

Projekta ieviešanas periods: 2024.-2029.

Partneri: Latvijas valsts meži (Vadošais partneris) un Dabas aizsardzības pārvalde

Budžets: EUR 7 058 824 (Taisnīgās pārkārtošanās fonda (TPF) finansējums EUR 6 000 000, valsts budžets EUR 1 058 824)

Mērķis:

Veicināt Eiropas Savienības nozīmes biotopu atjaunošanu vai vēsturisko kūdras ieguves vietu renaturalizāciju īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un ekosistēmu pakalpojumu nodrošināšanai.

Finansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

Dabas aizsardzības
pārvalde

Purvu ekosistēmu atjaunošana ĪADT

Projekta darbības ir vērstas uz **purvu un ar tiem saistīto ekosistēmu** atjaunošanu vismaz **1500 hektāru** platībā valsts zemēs, kas atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT), vietās, kuras ir **būtiski ietekmētas meliorācijas un nosusināšanas dēļ**.

Projekta darbībām sākotnēji atlasītās vietas, kuras vērtē eksperti:

ĪADT	Vieta	Darbības ietekmētā ES biotopu platība, ha/ biotopi, kodi
GNP	Apiņu purvs, Purvaino mežu masīvs, Brīnumpurvs	229/ 7110*; 7120; 7140; 91D0*; 3160
ĶNP	Ķemeru tīrelis (Valgundes pag.)	149/ 7110*; 7120; 91D0*; 3160
DL Raķupes ieleja	Dūmiņu purvs	135/ 7110*; 91D0*
DL Kārķu purvs	Kārķu purvs	38/ 7120; 91D0*; 7110*
DL Paņemūnes meži	Lunkiču purvs	64/ 7120; 91D0*
DL Palšu purvs	Palšu purvs	324/ 91D0*; 7120; 7110*
DL Supes purvs	Supes purvs	623/ 7120; 7110*; 91D0*

Dabas aizsardzības
pārvalde

Finansē
Eiropas Savienība

Purvu ekosistēmu atjaunošana ĪADT

- **Lielākās platības, lai ieviestu spēkā esošu Dabas aizsardzības plānu pasākumus (GNP, ĶNP, Supes purvs);**
- Teritorijas ar spēku zaudējušiem Dabas aizsardzības plāniem, bet, kuru pasākumi nav bijuši ieviesti un ir aktuāli joprojām (Dūmiņu purvs, Lunķiņu purvs, Palšu purvs)

I Hidroloģisko apstākļu uzlabošanas darbības:

- ✓ Būtiskākā darbība - purva ekosistēmas susināšanas ietekmes mazināšana ar hidrotehniskiem un/vai melioratīviem pasākumiem (grāvju u.c. purvu susināšanas elementu dambēšana, aizbēršana), kas kvalificējami kā būvdarbi;
- ✓ Sekundārā darbība – purva ekosistēmas susināšanas ietekmes mazināšana ar biotehniskiem pasākumiem (purvam neraksturīgā apauguma mazināšana)

II Apmeklētāju infrastruktūras izveide (plānots Palšu purva teritorijā) – pieejama dažādām sabiedrības grupām, «klimatnoturīga»

III Informatīvās un sabiedrību iekļaujošas darbības par projekta tematiku

Foto: Jānis Saulītis

Dabas aizsardzības
pārvalde

2.2.3.3. pasākuma "Pasākumi bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai" 3. un 4. kārtas īstenošanas projekti

Projekta ieviešanas periods: 2025.-2029.

Partneri: Dabas aizsardzības pārvalde (Vadošais partneris 3.kārtā); pašvaldības (4.kārtā) + piesaistot partnerus pēc nepieciešamības

Kopējais pasākuma budžets: EUR 27 358 295 (Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējums EUR 23 277 500)

Mērķis:

Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību Eiropas Savienības nozīmes sugām un biotopiem, īstenojot aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus *Natura 2000* teritorijās atbilstoši spēkā esošiem dabas, sugu vai biotopu aizsardzības plāniem.

Finansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

Dabas aizsardzības
pārvalde

2.2.3.3. pasākuma "Pasākumi bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai" 3. un 4. kārtas īstenošanas projekti

Projektos jāievieš spēkā esošu Natura 2000 teritoriju dabas aizsardzības plānu, biotopu/sugu aizsardzības plānu pasākumi + iespēja atjaunot «vecu» apmeklētāju infrastruktūru + atsevišķi izņēmumi, lai varētu uzsākt vai turpināt biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanu pirms apstiprināta plāna.

Jāasniedz šādi rādītāji:

1. iznākuma rādītājs - *Natura 2000* teritoriju platība, uz kuru attiecas aizsardzības un atjaunošanas pasākumi – **21 254 hektāri** (trešajā atlases kārtā - 14 170 hektāri, ceturtajā atlases kārtā - 7 084 hektāri);

2. rezultāta rādītājs - atjaunotas degradētas ekosistēmas **8 515 ha** platībā (trešajā atlases kārtā - 5 676 hektāri, ceturtajā atlases kārtā - 2 839 hektāri).

Tiesību aktu portāls: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/6f325ed1-f9e3-48e5-8c08-87551f35c867

Dabas aizsardzības
pārvalde

2.2.3.3. pasākuma "Pasākumi bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai" 3. un 4. kārtas īstenošanas projekti

DAP sākotnējais redzējums par «savu» kārtu:

1. Darbības primāri valsts zemēs;
2. Atjaunot nokalpojušo apmeklētāju infrastruktūru – «lielie objekti» NP (piemēram, Ķemeru tīreļa laipa, kājnieku tilts pār Gauju, Amatu);
3. Invazīvo sugu (gk.latvānis) ierobežošana + attīrīt vēsturiski piesārņotas vietas;
4. Biotehniski, hidrotehniski, melioratīvi pasākumi (gk. GNP, ĶNP, Slīteres NP, Rāznas NP, DL Liepājas ezers, DL Tosmare, Grīņu DR, DL Randu pļavas, DL Lubāna mitrājs);
5. Piekļuves un turpmākās apsaimniekošanas infrastruktūra (piemēram, caurtekas, piekļuves ceļu sakārtošana, pastāvīgie ganību aploki utml.).

Dabas aizsardzības
pārvalde

Foto: Jānis Saulītis

PALDIES PAR UZMANĪBU!